

бул. Евлоги Георгиев 95
София 1142
тел. (+359 2) 9876363
www.bcra-bg.com

Община Варна

Весела Величкова, водещ финансов анализатор
v.velichkova@bcra-bg.com

Радостина Стаменова, икономически анализатор
stamenova@bcra-bg.com

Калина Димитрова, икономически анализатор
k.dimitrova@bcra-bg.com

Кредитен рейтинг на община Варна

Дата на Рейтингов комитет:	10.01.2019	06.06.2019	28.05.2020	26.11.2020
Дата на публикуване:	11.01.2019	07.06.2019	29.05.2020	27.11.2020
Дългосрочен кредитен рейтинг:	BВВ	BВВ	BВВ	BВВ
Перспектива:	Стабилна	Стабилна	Стабилна	Стабилна
Краткосрочен кредитен рейтинг:	A-3	A-3	A-3	A-3
Дългосрочен рейтинг по национална скала	AA-(BG)	AA-(BG)	AA-(BG)	AA-(BG)
Перспектива:	Стабилна	Стабилна	Стабилна	Стабилна
Краткосрочен рейтинг по национална скала:	A-1+ (BG)	A-1+ (BG)	A-1+ (BG)	A-1+ (BG)

*За пълната рейтингова история вижте края на документа. Преди настоящата публикация кредитният рейтинг и перспективата към него бяха оповестени на оценявано лице, като след извършеното оповестяване не са извършвани корекции в кредитния рейтинг и рейтинговата перспектива; През последните 2 години БАКР не е предоставяла допълнителни услуги на рейтингованата единица или на свързана с нея трета страна. БАКР не е предоставяла допълнителни услуги на рейтингованата единица или на свързана с нея трета страна.

БАКР – АГЕНЦИЯ ЗА КРЕДИТЕН РЕЙТИНГ АД (БАКР) е третата пълноправна рейтингова агенция в ЕС, регистрирана съгласно Регламент № 1060/2009 на Европейския Парламент и на Съвета. Присъдените от БАКР кредитни рейтинги важат в целия ЕС и са изцяло равнопоставени с тези на останалите признати от Европейския орган за ценни книжа и пазари агенции (ЕОЦКП), без териториални или други ограничения.

„БАКР – Агенция за кредитен рейтинг“ (БАКР) потвърждава следните кредитни рейтинги на община Варна:

- Дългосрочен кредитен рейтинг BВВ, перспектива: стабилна, краткосрочен кредитен рейтинг A- 3;
- Дългосрочен рейтинг по национална скала AA- (BG), перспектива: стабилна, краткосрочен рейтинг по национална скала A-1+ (BG).

Използвана е официално приетата от БАКР методология за присъждане на кредитен рейтинг на община. Публичната версия на методологията

(включително дефиницията за неизпълнение) е достъпна на следния електронен адрес:

https://www.bcra-bg.com/files/Municipality_Methodology_2018_bg.pdf

Потребителите на рейтинга могат да намерят информация за значението на всяка рейтингова категория в публикуваната на сайта на БАКР Глобална скала:

https://www.bcra-bg.com/files/global_scale_bg.pdf

За изработването на кредитния доклад и присъждането на кредитен рейтинг е използвана информация от оценяваната община, Министерство на финансите, Национален Статистически Институт, Агенция по заетостта, база данни на БАКР, консултанти и други източници на публична информация.

	<p>КРЕДИТЕН РЕЙТИНГ Община Варна Кредитен рейтинг: BBB / A-3 <i>Перспектива: Стабилна</i> Национален рейтинг: AA- (BG) / A-1+ (BG) <i>Перспектива: Стабилна</i></p>
<p>Евлоги Георгиев 95, ет. 1 гр. София 1142</p>	<p>тел.: (+359-2) 987 6363 www.bcra-bg.com</p>

Анализ на рейтинговите фактори

Възникването на пандемията от COVID-19 в световен мащаб превърна справянето с проблема в един от основните приоритети както в България, така и във всички нейни политически и икономически партньори. Заради безпрецедентната криза страната беше в извънредно положение от 13.03 до 13.05.2020г., а правителството предприе редица законодателни мерки за ограничаване на негативните икономическите последици. Впоследствие извънредното положение бе заменено от „извънредна епидемична обстановка“, наред с нови социално-икономически мерки.

Пандемията и усилията за овладяването ѝ оказваха силно неблагоприятно въздействие върху икономическата активност в страната. Безпрецедентният шок нарушава положителната динамика на БВП в началото на годината, като реалният растеж се забавя до 1.8% на годишна база още през първото тримесечие, а пълният му ефект се разпростира в рамките на второто тримесечие, през което е отчетен спад от 8.5%. Значително забавяне се наблюдава в динамиката на показателите за потреблението на домакинствата в страната, кредитирането, външния сектор, както и при инфлационните процеси. Трендът на безработицата се обърна в посока на бързо нарастване. През второто тримесечие на 2020г. броят на регистрираните безработни по данни на Агенцията по заетостта във възрастовата група 15-64г. е с 63% по-висок спрямо същия период на предходната година, като достига 287 хил. души. За България Европейската комисия прогнозира спад на БВП от 5.1% за 2020г.

България навлиза в настоящата криза със стабилна фискална позиция, акумулирани резерви и ниско ниво на държавен дълг. Към края на м. август след като бюджетът на страната за 2020 г. беше актуализиран, консолидираният баланс на касова основа остана положителен, в размер на 1.4% от прогнозната БВП. Отчетено е свиване при данъчните (с 1.0% на годишна база) и неданъчните (15.5%) приходи, при нарастване на помощите и даренията с 28.3% през първите осем месеца на 2020г. Същевременно спадът на разходите възлиза на 3.5%. Прогнозното салдо по КФП е дефицит в размер на 3.5 млрд. лв. или 3% от прогнозната БВП. Очакваме съотношението на

държавния дълг към БВП да се покачи до около 25% през 2020г. поради нуждата от финансиране на фискалните мерки за преодоляване на кризата и спада на БВП.

Развитието на икономическите процеси в страната, включително в контекста на възникналата пандемия от COVID-19, се анализират детайлно от „БАКР - Агенция за кредитен рейтинг“ и са отразени в присъдения непоискан държавен рейтинг на Република България. Резюме от доклада за присъдения актуален рейтинг на Република България е достъпен на официалния сайт на БАКР: https://www.bcra-bg.com/files/rating_republic_of_bulgaria_oct_2020_bg.pdf

На този фон общините в България очаквано се облъскват със сериозни финансови и организационни предизвикателства. Антикризисното законодателство на правителството от края на март 2020г. не предвиди промяна в приложимите срокове за внасяне и деклариране на местните данъци и такси, но удължи до 30 юни 2020г. срока за ползване на 5% отстъпка при предплащане на годишния данък върху недвижимите имоти или превозните средства. На общините бяха отпуснати 20 млн. лв. за подпомагане на социалния патронаж, ползван от близо 43 хил. души преди кризата. На по-късен етап беше решено таксиметровите шофьори да бъдат освободени от плащане на местни такси през 2020г., а липсите в общинските бюджети да бъдат покрити от държавата.

Министерският съвет одобри също така трансфери по бюджетите на общините в размер на 24.6 млн. лв. за покриване увеличението на стандартите за делегираните от държавата дейности за училищното и детското здравеопазване, здравните кабинети и за увеличение на възнагражденията на заетите в социалната сфера. Средствата се осигуряват чрез реструктуриране на разходите и/или трансферите по централния бюджет за 2020г.

През първото полугодие на 2020г. общините в България демонстрират разнопосочни изменения по основните параметри за финансовото им състояние спрямо същия период на 2019г., при изразено по-слаба инвестиционна активност.

Бюджетното салдо на общините на национално ниво е положително. Нараснали са размерът на просрочените задължения (с 36.1 млн. лв. на годишна база), както и задълженията на общините с финансови затруднения (с 9.8 млн. лв.). Така размерът на просрочените задължения към края на юни 2020г. достига 143 827 хил.лв. Същевременно поетите ангажименти са намалели с 5.1 млн. лв.

Проучване на Националното сдружение на общините в Република България (НСОРБ), проведено с данните на 217 от 265-те общини в страната за периода януари-април 2020г., обобщава тенденциите и степента на отражение на кризата с COVID-19 върху общинските бюджети, като резултатите могат да бъдат определени като силно обезпокоителни.

Негативно влияние върху неданъчните приходи оказват наложените ограничения за извършването на определени дейности, приетите мерки в подкрепа на местните домакинства и бизнес (вкл. освобождаването или отлагането на плащанията на определени местни такси като тротоарно право, за пазари и тържища и др.) и на дължимите наеми на общинска собственост за периода на извънредното положение.

Като цяло в текущите условия възможностите за намаляване на разходната част на общинските бюджети са силно ограничени. През първите месеци на 2020г. общините намаляват разходите за издръжка, за лихви, за субсидии и за инвестиции, за сметка на увеличението на социалните разходи. Малко над 6 млн. лв. пък са отчетените извънредни и непредвидени разходи през март-април 2020г., свързани до голяма степен със задълженията на общините по изпълнението на противоепидемичните мерки.

НСОРБ прави заключението, че силното намаление на собствените приходи, в допълнение с извънредните разходи за противоепидемични мерки, поставят в риск финансовото обезпечаване на основните общински услуги не само до края на годината, но и в средносрочен план.

През първото полугодие на 2020г. община Варна генерира положителен оперативен резултат в размер на 31 326 хил.лв., който е с 6.0% по-голям от реализирания през съответния период на предходната година. Резултатът от

инвестиционна дейност е отрицателен, но в абсолютно изражение по-малък на годишна база. Предвид размера на оперативния излишък общината отчита положителен нетен паричен поток, при отрицателен за първото шестмесечие на 2019г.

Собствените приходи на община Варна са в размер на 80 861 хил.лв., което е с 2.7% по-малко на годишна база. Понижението е основно по линия на приходите от такси, които се свиват с 8.5%. От своя страна основен фактор за тази динамика са таксите за детски градини, които бележат съществен спад от 43.7%. Свиването им се дължи на кризата, възникнала с разпространението на COVID-19 през март 2020г., поради която са били затворени детските градини до отмяна на извънредното положение. При въвеждането на епидемична обстановка от юли 2020г. от плащане на таксата са освободени родители, чиито деца не посещават детските градини.

При основното перо – таксата за битови отпадъци – намалението е 4.6%.

Значителен принос за редуцирането на собствените приходи имат и постъпленията от продажба на имущества, които за анализирания период достигат 229 хил.лв., при 1 165 хил.лв. за аналогичния период на предходната година. Следва да се има предвид, че този вид приходи не са разпределени равномерно през годината.

В размера на постъпленията от данъци не се наблюдава съществена разлика през периода – те се повишават слабо с 1.9%. Основен принос за ръста има данъкът при придобиване на имущества (20.9%), като той е компенсирани отчасти от спада на приходите от патентния и туристическия данък.

Текущите разходи за местни дейности и дофинансиране на община Варна през първото полугодие на 2020г. бележат спад от 5.8% на годишна база. Запазва се възходящата тенденция при разходите за заплати и осигуровки, като отбелязаният ръст е 6.7%. По отношение на издръжката следва да се отбележи, че е налице спад от 3.8%, обусловен най-вече от разходите за външни услуги (8.2%).

Капиталовите разходи, реализирани от общината през първото полугодие на 2020г., възлизат на 14 792 хил.лв., което е приблизително наполовина

 <p>BCRA CREDIT RATING AGENCY</p>	<p>КРЕДИТЕН РЕЙТИНГ Община Варна Кредитен рейтинг: BBB / A-3 <i>Перспектива: Стабилна</i> Национален рейтинг: AA- (BG) / A-1+ (BG) <i>Перспектива: Стабилна</i></p>
<p>Евлоги Георгиев 95, ет. 1 гр. София 1142</p>	<p>тел.:(+359-2) 987 6363 www.bcra-bg.com</p>

на извършените през съответния период на предходната година. И тук следва да се има предвид, че този вид разходи не са разпределени равномерно през годината.

По последно предоставени данни към края на август 2020г. общината няма просрочени задължения. Размерът на дълга се повишава с 8.7% спрямо края на 2019г., но размерът му като процент от планираните приходи и изравнителна субсидия леко намалява за периода (0.9 п.п.).

През първото полугодие на 2020г. в структурата на разходите по функции водещи се запазват разходите за благоустройство с дял 42.5% (55.4% през съответния период на предходната година). Може да се отбележи повишеният дял на разходите за икономически дейности и услуги (18.6%, при 12.1% за първото шестмесечие на 2019г.).

По отношение на капиталовите разходи през периода 01-06.2020г. се открояват разходите за изграждане, ремонт и поддържане на уличната мрежа, чиято стойност възлиза на 8 574 хил.лв. (58.0%).

Основните инфраструктурни проекти, по които работи общината през наблюдавания период, са свързани с ремонт, реконструкция и модернизация на сграда филиал на Театрално-

музикален продуцентски център, енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради (гр. Варна), естетизация и модернизация на градската среда в гр. Варна, интегриран градски транспорт в гр. Варна във втората му фаза, инфраструктурата за отпадъчни води на к.к. Златни Пясъци, модернизация и реконструкция на рибарско пристанище в район Аспарухово.

Общата капиталова програма на община Варна за първото полугодие на 2020г. възлиза на 18 214 хил.лв. Делът на финансирането ѝ със собствени средства и преходен остатък е 14.6%, а този на средствата от ЕС – 17.5%. В група „Други източници за финансиране (дарения, ПУДООС, заеми и други“ (62.2%) от общата капиталова програма са отчетени 11 328 хил.лв., които представляват банкови и облигационни заеми.

През анализирания период кмет на общината се запазва Иван Портних. От началото на юни 2020г. в административната структура в рамките на общата администрация е настъпила промяна, която се състои в сформирването на дирекция „Екология и опазване на околната среда“. Промяната е продиктувана от необходимостта за провеждане на по-ефективна стратегическа политика по отношение на управлението на водите, въздуха, отпадъците и зелената система.

Перспектива

Стабилната перспектива към рейтингите на община Варна изразява мнението на БАКР, че въпреки неблагоприятната макроикономическа обстановка тя ще запази устойчиво финансово състояние.

Положително влияние върху кредитния рейтинг на община Варна може да окаже съществено повишение на собствените приходи, чувствително увеличение на оперативния резултат, успешно изпълнение на инвестиционните проекти.

До понижение на кредитния рейтинг може да доведе формирането на просрочени задължения, затруднения при обслужването на поетия дълг, свиване на собствените приходи (без продажба на имущество).

Таблица №1

	размер	дълг	размер	дълг	размер	дълг	размер	дълг	размер	дълг
Собствени приходи	80,861,174	101.9%	83,114,207	117.1%	152,198,576	92.8%	143,868,211	79.4%	143,068,364	64.0%
Данъци	48,973,266	61.7%	48,068,163	67.7%	88,427,246	53.0%	83,265,292	45.9%	82,348,196	36.8%
Неданъчни приходи	31,887,908	40.2%	35,046,044	49.4%	63,771,330	38.9%	60,602,919	33.4%	60,720,168	27.2%
платен ДДС	708,660		560,146		961,284		-3,728,900		3,717,703	
Неданъчни приходи без платен ДДС	32,596,568		35,606,190		64,732,614		64,331,819		64,437,871	
такси	24,021,804	73.7%	26,260,285	73.8%	42,114,793	65.1%	41,892,475	65.1%	41,399,965	64.2%
доходи от собственост	5,399,207	16.6%	5,623,217	15.8%	12,751,526	19.7%	11,282,985	17.5%	10,293,512	16.0%
продажба имущество	229,322	0.7%	1,164,600	3.3%	2,398,248	3.7%	3,955,709	6.0%	5,531,517	8.6%
глоби, санкции и наказателни лихви	1,756,703	5.4%	2,153,007	6.0%	5,288,071	8.2%	4,974,429	7.7%	4,802,921	7.5%
концесии	1,156,457	3.5%	786,694	2.2%	1,884,273	2.9%	1,948,327	3.0%	1,902,468	3.0%
други	33,075	0.1%	383,813	-1.1%	295,703	0.5%	377,894	0.6%	507,488	0.8%
Субсидии и трансфери	-1,835,698	-1.9%	-12,158,944	-17.1%	-11,732,222	-7.2%	-37,403,564	-20.6%	-80,505,081	-36.0%
ОИС	174,300	0.2%	148,725	0.2%	198,300	0.1%	2,529,600	1.4%	2,484,700	1.1%
ЦСКР	459,016	0.6%		0.0%	2,392,300	1.5%	2,204,400	1.2%	87,039,500	38.9%
Вноски за ЦБ за минали години		0.0%		0.0%		0.0%		0.0%	0	0.0%
Трансфери от за държавни предприятия, включени в консолидираната фискална програма		0.0%		0.0%		0.0%	545,523	0.3%	29,258	0.0%
Други целеви трансфери		0.0%		0.0%	25,775,500	15.7%	44,642,000	24.6%	0	0.0%
Възстановени трансфери		0.0%		0.0%		0.0%		0.0%	0	0.0%
Трансфери м/у бюджети	-1,084,699	-1.4%	-2,420,348	-3.4%	-2,934,751	-1.8%	-2,743,175	-1.5%	-3,258,854	-1.5%
Трансфери м/у бюджети и сметки за средства от ЕС	-1,084,314	-1.4%	-9,887,318	-13.9%	-13,699,127	-8.4%	-9,774,784	-5.4%	-5,783,523	-2.6%
Приходи за местни дейности	79,325,476	100.0%	70,955,266	100.0%	163,930,798	100.0%	181,271,775	100.0%	223,573,445	100.0%

Таблица №2

	Jul-20		Jul-19		2019		2018		2017	
	размер	дял	размер	дял	размер	дял	размер	дял	размер	дял
Текущи разходи	49,480,192	96.0%	52,534,379	96.5%	125,049,897	98.4%	116,588,690	96.5%	108,356,734	96.2%
Заплати	11,067,033	22.4%	10,372,827	19.7%	25,646,782	20.5%	20,894,477	17.9%	18,084,512	16.7%
Издръжка, в т.ч.	30,859,028	62.4%	32,084,199	61.1%	80,501,022	64.4%	77,934,979	66.3%	71,524,547	66.0%
външни услуги	20,607,014	41.6%	22,436,189	42.7%	54,800,433	43.8%	51,091,909	43.8%	47,096,898	43.5%
материали	2,352,760	4.8%	1,477,912	2.8%	3,560,175	2.8%	3,232,959	2.8%	2,825,304	2.6%
текущ ремонт	1,221,395	2.5%	908,694	1.7%	6,816,545	5.5%	8,585,478	7.4%	5,279,029	4.9%
вода, горива и енергия	4,512,113	9.1%	4,532,658	8.6%	8,456,423	6.8%	8,687,406	7.5%	8,389,115	7.7%
Други	4,621,372	9.3%	7,261,620	13.8%	14,927,709	11.9%	12,959,623	10.8%	12,669,017	11.7%
Платени данъци, такси и административни санкции	1,963,736	4.0%	1,862,541	3.5%	2,042,186	1.6%	4,121,507	3.5%	4,090,139	3.8%
Лихви	969,023	2.0%	953,192	1.8%	1,932,198	1.5%	1,878,104	1.6%	1,988,519	1.8%

Таблица №3

	Jul-20		Jul-19		2019		2018		2017	
	размер	дял	размер	дял	размер	дял	размер	дял	размер	дял
Капиталови разходи	14,791,862	100.0%	29,872,254	100.0%	88,320,450	100.0%	74,758,882	100.0%	42,712,952	100.0%
основен ремонт ДМА	9,192,133	62.1%	27,659,424	92.6%	21,635,938	24.5%	7,356,614	9.8%	7,764,475	18.2%
придобиване ДМА	5,547,497	37.5%	1,559,350	5.2%	65,302,834	73.9%	65,351,922	87.4%	33,607,538	78.7%
придобиване НДА	2,232	0.0%	220,930	0.7%	220,930	0.3%	79,211	0.1%	1,320,020	3.1%
придобиване на земя		0.0%		0.0%	141,620	0.2%		0.0%	18,300	0.0%
капиталови трансфери	50,000	0.3%	432,550	1.4%	1,019,128	1.2%	1,971,135	2.6%	2,619	0.0%

Резюме на протокола от Рейтинговия комитет:

Членовете на Рейтинговия комитет разгледаха финансовото състояние на община Варна към края на първото шестмесечие на 2020г. Беше отчетено относително стабилното представяне на общината в условия на пандемията COVID-19, Също така беше обърнато внимание на понижението (на годишна база) постъпления от продажба на имущество, както и свития размер на капиталовите разходи спрямо аналогичния период на 2019г., като беше взето предвид неравномерното разпределение на тези позиции през годината.

Беше отбелязано, че общинското ръководство към момента успява да поддържа адекватно функциониране на общинската администрация в критичните обстоятелства и да запази много добро финансово състояние към средата на 2020г.